

POSUDEK VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Gentrifikace Karlína: Současný stav fyzického prostředí a vývoj sociodemografické a ekonomické struktury po roce 2002

Autor práce: Bc. Denisa Richterová

Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Práce je po formální stránce na nadprůměrné úrovni a je precizně odvedená. Grafické prvky, a to zejména vložené mapové výstupy, jsou provedeny ve vysoké kvalitě (snad s drobnou výjimkou tabelárních výstupů a zvláštních hodnot zobrazených v grafu 12). Text je napsán srozumitelně, stylisticky je dobrý a s minimálním množstvím překlepů. Diplomová práce patří sice k méně rozsáhlým (72 stran), ale vzhledem k tomu, že se autorce podařilo i na takto malém prostoru poměrně úspěšně téma teoreticky zarámovat, popsat použité a představit výsledky práce, považuji to spíše za pozitivum.

Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.)

Výběr tématu práce je vysoce relevantní vzhledem ke změnám, které se v posledních letech odehrávají v pražských čtvrtích vnitřního města. Práce tak sleduje jedno z aktuálních témat geografie města. Cíl práce je vzhledem k rozsahu diplomové práce přiměřený a jasně definovaný: zjistit, zda v Karlíně dochází k projevům procesu gentrifkace. Na něj navazují dva dílčí podcíle (sledování změn ve fyzické struktuře čtvrti a sociodemografické a ekonomické skladbě obyvatelstva). Autorka dále stanovuje výzkumné otázky, které odpovídají dílčím cílům. Nabízelo by se však ještě přidání explicitně uvedených otázek týkajících se vývoje migrační aktivity a možnosti identifikace částí čtvrti, které jsou gentrifkované (oboje autorka sleduje a nedílně patří do textu práce). Na otázky pak přímo navazují i stanovené hypotézy, které jsou založeny na studiu dostupné literatury.

Práce s literaturou (teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.)

Autorka přináší přehled základní literatury, která se zabývá procesem gentrifkace. Představuje přístupy k teoretickému uchopení procesu a předkládá definici, kterou pro vymezení procesu v práci používá. Těžiště teoretické části práce je založeno na studiu gentrifkace v západních městech, ale

autorka se stručně věnuje rovněž specifickým podmínkám postsocialistických měst. Ačkoliv využívá poměrně omezeného výběru zahraniční literatury (cituje například poměrně málo prací věnujících se gentrifikaci v postsocialistické Evropě) a jednotlivé kapitoly jsou poměrně stručné, pro diplomovou dostačující to považují za dostačující.

Seznam literatury pečlivě vypracovaný (jedinou chybou, kterou jsem našla, je překlep v citaci Roberts, Sykes (2000) v seznamu literatury). Netradiční je způsob citování elektronických zdrojů, které je ovšem prováděno rovněž pečlivým způsobem.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Pro zjištění odpovědí na výzkumné otázky autorka zvolila výzkumné metody vcelku vhodně. Kombinuje terénní šetření, v rámci kterého mapuje fyzický stav všech budov v území, a sekundární analýzu dostupných statistických dat různých zdrojů. V metodické kapitole je uveden detailní popis použitých metod; zejména pak je důležitá pasáž o sledování fyzického stavu, která je vhodně doplněna fotografiemi pro čtenářovu lepší představu. Větší pozornost by si však zasloužil způsob, jakým autorka identifikuje gentrifikované oblasti a podle jakého klíče lokality do jednotlivých kategorií zařazuje.

Ve většině případů si je autorka vědoma různých metodických omezení zvoleného postupu (např. sledování cizinců). Jako sporné však vnímám použití databáze cen pozemků, která je pouze schematická (viz kartogram 4); resp. problematický je způsob práce s těmito informacemi, k nimž autorka přikládá podle mého názoru větší význam, než si zaslouží. Vhodnější by pravděpodobně bylo tato data doplnit vlastním šetřením cen nemovitostí (bytů).

Analyzovanými daty je pak velmi obtížně zachytitelné vytlačování původního obyvatelstva. To může být jen částečně zachyceno proměnou sociodemografické struktury obyvatel v období mezi posledními dvěma sčítáními. Navíc výsledky cenů 2001 a 2011 nejsou zcela srovnatelné, takže si nemůžeme být jisti, zda jsou změny dány změnou metodiky (trvalé vs. obvyklé bydliště) nebo skutečnou výměnou obyvatel. Nicméně intenzita změn struktury obyvatelstva je poměrně vysoká a pro hrubé odhadování je tak použití těchto dat zřejmě dostatečné.

K diskusi je pak význam a interpretace sledování vlastnictví domovního fondu. Podle mého názoru je přechod od veřejného k soukromému vlastnictví podmínkou pro rozvoj procesu, nikoliv jeho důkazem. Autorka tak nemůže na základě přeměny vlastnických vztahů říct, zda proces probíhá, ale spíše konstatovat, jestli jsou pro jeho průběh nastaveny nutné předpoklady.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Analytická část práce je rozložena do tří na sebe navazujících kapitol. V kapitolách 3 a 4 jsou pěkně popsány celospolečenské a místně specifické podmínky pro vznik procesu gentrifikace. Kapitola 5 přináší samotné výsledky autorčiny analýzy. Opírá se především o deskriptivní analýzu statistických dat a informací zjištěných terénním mapováním. Postupně popisuje výsledky jednoduché analýzy dat a pokouší se o jejich interpretaci. Většina textu působí popisným dojmem, analýza je však vypracovaná srozumitelně, i když v některých částech až příliš stručně.

Kapitola 6.3, která shrnuje výsledky dílčích analýz a identifikuje gentrifikované lokality, by si

zasloužila více prostoru. V předkládané podobě je velmi stručná (hodnotící text zaujímá pouze zhruba polovinu stránky), přitom však jde o stěžejní část práce.

V rámci analýzy socioekonomických a demografických dat způsobuje horší srozumitelnost a dojem přílišné popisnosti textu absence mapových výstupů na úrovni statistických obvodů, které by čtenáři umožnily lepší orientaci v textu a možnost si srovnat výsledky jednotlivých ukazatelů mezi sebou. V případě hodnocení struktury populace se u ukazatelů s vysokým podílem kategorie „nezjištěno“ nabízí možnost vztahovat data pouze k obyvatelstvu se zjištěným údajem (např. vzděláním; vzdělanostní úroveň pravděpodobně stoupla více, než jak je nyní z grafu zřejmé).

Závěry práce (odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.)

V závěru práce autorka shrnuje výsledky analytické části práce. Rovněž diskutuje metodologická úskalí svého přístupu k výzkumu a jejich vliv na správnost výběru gentrifikovaných lokalit. Dále nabízí odhad, jakým směrem se bude revitalizace Karlína ubírat, a nabízí náměty na další výzkum.

Přestože jsou závěry práce přehledně sestavené a dokládají významné změny, které se ve čtvrti odehrály, tvrzení, že „lze v některých částech Karlína proces gentrifikace doložit“ bych zřejmě zmírnila. Podle mého názoru je jeho průběh ve vybraných částech velmi pravděpodobný, ale bude nutné ho ověřit detailnějším šetřením (například tím, které autorka navrhuje).

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Přínos práce je nesporný, a přestože jde rozsahem spíše o stručnější práci, působí uceleným dojmem a v celé své délce směřuje k zodpovězení otázek (nejsou zde „nadbytečné“ části). Teoretická a analytická část práce jsou poměrně dobře provázány.

Celkově považuji předloženou diplomovou práci za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Otázky k obhajobě

K obhajobě mám pouze jednu otázku:

Mohla byste podrobněji vysvětlit, jakým způsobem jste rozhodovala o zařazení jednotlivých částí Karlína mezi gentrifikované?

Datum: 4. 9. 2015

Autorka posudku: RNDr. Petra Špačková, Ph.D.

Podpis: